

سلامت شهری تهران در مقیاس شهرهای برتر جهان

پسول افضلی

(عضویت علمی دانشگاه تهران)

احمد ایرانخواه کوخالو

سرشناسه

عنوان و نام پندآور

مشخصات نشر

مشخصات ظاهری

شابک

وضعیت فهرست نویسی

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

تذاتبه افزود

رده بندی

رده بندی

شماره کتابت ملی

افضلی، رسول، ۱۳۵۸-

سلامت شهری تهران در مقیاس شهرهای برتر جهان/ رسول افضلی، احمد ایرانخواه کوخالی؛ ویراستار مرضیه حسینی.

تهران: دیپادخت، ۱۳۹۹.

۴۴۸ ص.

978-622-96831-8-7

فیفا

بهداشت شهری

Urban health

بهداشت شهری -- ایران -- تهران

Urban health -- Iran -- Tehran

شهرسازی -- جنبه‌های بهداشتی

City planning -- Health aspects

ایرانخواه کوخالی، احمد، ۱۳۷۰-

RA۵۴۶/۷

۳۶۲/۱

۶۱۶۷۰۷۷

سلامت شهری تهران در مقیاس شهرهای برتر جهان

عنوان کتاب:

رسول افضلی- احمد ایرانخواه کوخالی

مؤلف:

دیپادخت

ناشر:

مرضیه حسینی

ویراستار:

مجید قدیانی

طراح جلد:

مجتمع طاسی - چاپ پیشگامان

چاپخانه:

۱۳۹۹

نوبت چاپ:

۱۰۰۰

شمارگان:

۸-۷-۹۶۸۳۱-۶۲۲

شابک:

۹۲۰۰۰ تومان

قیمت:

alborz.danesh۹۷@gmail.com

پست الکترونیکی:

کلیه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.

انتشارات دیپادخت: تهران، ضلع جنوب غربی میدان انقلاب، پاساژ پارس، طبقه ۱، واحد ۴

شماره تماس: ۶۶۴۲۷۱۴۱ - ۶۶۵۷۷۶۰۷ - ۹۳۰۷۷۶۱۳۵۴ - ۰۹۱۲۰۶۲۷۴۶۸

فهرست مطالب

مقدمه

۶	اهداف مورد توجه (اهداف اصلی و فرعی)
۹	مفاهیم و اصطلاحات مهم
۱۸	تاریخچه سیر مفهومی و نظری سلامت
۲۴	رویکردهای نظری سلامت
۵۴	سلامت و برنامه ریزی شهری
۶۸	الگوی نظری تحقیق: توسعه پایدار شهری و سلامت
۶۸	توسعه پایدار شهری: توسعه پایدار شهری و سلامت
۸۰	گزارش سال ۲۰۱۰ سازمان بهداشت جهانی
۸۳	نتیجه گیری
۸۶	پیشینه اقدامات شهرداری در امر سلامت شهری
۸۹	نخستین برنامه راهبردی شهرداری در حوزه سلامت شهری
۹۵	اقدامات شهرداری در حوزه سلامت شهری
۹۵	ارتقای سلامت شهروندی و ترویج سبک زندگی سالم
۹۷	نهادسازی و اقدامات بنیادین
۱۰۱	طرح ها و برنامه های اجرایی
۱۱۳	۵- اقدامات پژوهش محور
۱۱۵	برنامه جامع غنی سازی اوقات فراغت
۱۲۳	بهبود وضعیت زندگی شهری
۱۲۳	توسعه ورزش همگانی
۱۲۸	کنترل و سنجش آلودگی هوا و صدا
۱۶۲	سالم سازی آب شهری
۱۶۵	ارتقای بهداشت شهری

۱۶۶	توسعه و ساماندهی پیاده راهها
۱۶۹	توسعه و ترویج فرهنگ شهروندی خانواده مدار
۱۷۲	مدیریت پسماند و مکانیزاسیون خدمات شهری
۱۹۴	حکمرانی مشارکتی در شهر
۱۹۵	توسعه ظرفیت های محلی شهروندی
۱۹۷	مدیریت محله و توسعه ظرفیتهای محلی
۱۹۸	آموزش های شهر مدی، مشارکت های اجتماعی سلامت
۲۰۱	ظرفیت سازی و شبکه سازی اجتماعی
۲۰۵	راه اندازی مرکز نظارت ه خانگی در امر سلامت
۲۰۷	برنامه های مشارکت محور تحکیم خانواده
۲۰۷	ایجاد شهر دوستدار سالمند
۲۰۷	کلیات عملکرد شهرداری در این راستا
۲۰۹	اهم فعالیتهای اداره کل سلامت در حوزه سالمند
۲۱۲	مدیریت بحران، ایمنی و امداد و نجات شهری
۲۱۳	ایمنی در برابر مخاطرات
۲۱۷	ارتقای توان مقابله با بحران
۲۱۹	طراحی و استقرار سامانه های مورد نیاز
۲۲۱	برنامه های آمادگی و عملیات
۲۲۷	دانش محوری و ارتقای فرهنگی
۲۲۹	تعامل با نهادهای توسعه ای و سازمان های همتا در عرصه بین الملل
۲۳۰	مدیریت و توسعه ظرفیتهای امداد و نجات، آتش نشانی
۲۳۸	مقایسه اقدامات شهرداری تهران در امر سلامت در پهنه های جغرافیایی شهر
۲۳۹	تعداد برنامه های اجرا شده در حوزه سلامت
۲۴۱	تعداد بهره مندان از فعالیت های ادارات کل سلامت

۲۴۳		عناوین برنامه های اجرا شده در حوزه سلامت:
۲۴۵		فضاهای سلامت موجود در شهر تهران:
۲۵۱		تجزیه و تحلیل:
۲۵۹		مقدمه
۲۵۹		انتخاب شهرها:
۲۶۱		ونکوور
۲۶۱		معرفی شهر
۲۶۹		دسترسی برای همه
۲۷۲		خیابان ها و پیا : روهل امن :
۲۷۴		پایدارسازی خیابان ها پیاده رها :
۲۷۷		رویی شیوه های پایدار حمل و نقل :
۲۸۱		کاهش آلودگی هوا :
۲۸۵		ونکوور شهر بدون زباله :
۲۸۷		شهر دوستدار سالمند :
۲۹۲		اهمیت دادن به سلامت کودکان :
۲۹۴		برای هر کسی یک خانه :
۲۹۶		تغذیه مناسب شهروندان :
۲۹۸		خدمات سلامتی :
۳۰۰		فرصتهای شغلی مناسب برای همه :
۳۰۲		شهر سرزنده :
۳۰۶		داشتن زندگی فعال و دسترسی به طبیعت :
۳۰۸		آموزش مادام العمر :
۳۱۰		نشان دادن هویت شهر :
۳۱۱		مشارکت محوری در امر سلامت :

۳۱۳	عدالت محوری در سلامت
۳۱۴	سلامت الکترونیکی
۳۱۴	سنگاپور:
۳۱۴	معرفی شهر
۳۱۶	فضاهای پرجنب و جوش برای شهر و سلامت روانی
۳۱۹	به اشتراک گذاری تجارب توسعه
۳۲۰	حمل و نقل عمومی و حرکت به سمت سبک زندگی سبز
۳۲۴	کنترل آلودگی هوا و آلودگی صوتی
۳۲۶	صنایع سبز تر
۳۲۷	جمع آوری ایده‌های خلاقانه
۳۲۸	پرورش مسئولیت زیست محیطی
۳۳۰	تلاش جدید در جهت توسعه پایدار و زیست محیطی
۳۳۰	جنبش اجتماعی در پایداری سنگاپور
۳۳۴	ساخت و سازهای دوستدار طبیعت
۳۳۵	فضاهای سبز و آبی بیشتر
۳۳۶	مدیریت مصرف انرژی
۳۳۷	محافظت در برابر مخاطرات طبیعی
۳۳۸	برنامه ریزی نهادی در زمینه بهداشت و خدمات پزشکی
۳۳۸	نوآوریهای خدمات پزشکی و بهداشتی
۳۳۹	ارتقاء جامعیت سیستم هماهنگی درمانی
۳۴۰	مراقبت از سلامت و روان
۳۴۰	مراقبت و حمایت اجتماعی از سالمندان و نیازمندان
۳۴۱	پاریس
۳۴۱	معرفی شهر

۳۴۳	اقدامات سلامت محور مدیریت شهری :
۳۴۳	بهبود محیط های شهری در جهت سلامت شهری
۳۴۸	ایجاد بسترهای گسترش وسایل نقلیه پاک
۳۵۳	تلاش در جهت کاهش آلودگی هوا
۳۵۵	افزایش مهارت های زندگی شهری
۳۵۶	سکونتگاه های مناسب زندگی
۳۵۷	شهر بدون زباله
۳۵۸	سلامتی جمعی با گام آو دن شهروندان
۳۵۹	هنر و سلامتی
۳۶۱	سلامتی و رفاه سالمندان
۳۶۳	روز سلامتی در محله
۳۶۴	افزایش ارتباطات اجتماعی شهروندان
۳۶۶	بسته های سلامتی
۳۶۸	برنامه ریزی نهادی:
۳۶۸	عدالت در خدمات سلامت:
۳۶۹	ازمیر
۳۶۹	معرفی شهر:
۳۷۰	اقدامات سلامت محور مدیریت شهری :
۳۷۱	حمل و نقل فعال و پاک
۳۷۳	توسعه حمل و نقل عمومی
۳۷۷	مدیریت زیست بوم
۳۸۰	مدیریت پسماند
۳۸۲	برنامه های حمایتی در زمینه اقتدار آسیب پذیر جامعه
۳۸۹	مدیریت بحران، ایمنی و امداد و نجات شهری

۳۹۲	ملبورن
۳۹۳	معرفی شهر
۳۹۴	اقدامات سلامت محور مدیریت شهری
۳۹۴	سلامت و توسعه پایدار شهری
۳۹۵	ابعاد سلامت محور برنامه
۳۹۷	الگوی شهر سالم لمبورن
۳۹۷	اصول مهم در سلامت شهری لمبورن
۴۰۳	برنامه عملیاتی در جهت شهر سازگار با طبیعت
۴۰۶	ایجاد شهری با دسترسی آسان و ایمن
۴۰۸	برنامه ریزی نهادی
۴۰۸	مراقبت های پزشکی
۴۰۹	مراقبت و حمایت از سالمندان و نیازمندان
۴۱۰	سلامت روان
۴۱۰	مطالعه تطبیقی شاخصهای سلامت شهری در شهرهای ایران
۴۴۷	منابع

پیشگفتار

مطالعه روند سلامت شهری در تهران نشان می‌دهد که در پایین حوزه، ضعف‌ها و چالش‌های گسترده‌ای وجود دارد. در وضعیت کنونی بر اساس رتبه‌بندی پایگاه داده‌ای نامیو، تهران از منظر شاخص‌های سلامت شهری در جایگاه بسیار پایینی یعنی رتبه ۱۵۶ قرار گرفته است. این مسئله لزوم توجه به استانداردسازی فعالیت‌های سلامت شهری را بیشتر می‌سازد.

استفاده از تجارب شهرهای موفق جهان در امر سلامت شهری می‌تواند مدیران شهری تهران را در استانداردسازی امر سلامت شهری یاری کند. پنج شهر موفق جهانی در این حوزه که تجارب آنها در این تحقق قابل مطالعه بوده‌اند و می‌توان از آنها بهره برد، عبارتند از: ونکور، پاریس، سنگاپور، ازبیر و سیورن.

این شهرها با مبنا قرار دادن گزارش‌های سالیانه سازمان جهانی بهداشت، اقدامات سلامت محور خود را بر اساس آنها سازماندهی و اجرا کرده‌اند. پنج اصل مهمی که در آخرین گزارش سازمان بهداشت جهانی مورد توجه بوده و مورد توجه این شهرها قرار گرفته‌اند، عبارتند از: ارتقای برنامه‌ریزی شهری برای رفتارهای سالم، بهبود وضعیت زندگی شهری، اطمینان از حکمرانی مشارکتی در شهر، پایه‌گذاری شهرها در دستار سالمند و افزایش تاب‌آوری مناطق شهری به بلایا و فوریت‌ها.

یافته‌ها نشان داد که شهرهای مذکور بر اساس این پنج اصل، اقدامات سلامت محور خود را به انجام رسانده‌اند. مهمترین مولفه‌های سلامت شهری که مدیریت شهری در این پنج شهر بر آنها متمرکز بوده عبارت بوده‌اند از محله سالم، سلامت سالمندان، سلامت کودکان و نوجوانان، سلامت جوانان، دسترسی به شهر و خدمات آن برای همه اقشار (عدالت در سلامت)، مخاطر مزدایی از شهر، پایدارسازی شهر (خیابان‌ها، پیاده‌روها، انرژی و...)، حمل و نقل پایدار،

کاهش آلودگی‌های هوا و صوتی، مدیریت زباله، تغذیه سالم، شهر سرزنده و پر جنب و جوش، سیاست‌گذاری در حوزه سلامت شهری، اشتراک‌گذاری جهانی تجارب سلامت شهری و محیط زیست سالم، سیاست‌ها و راهبردهای مختلف این پنج شهر، برای عملیاتی کردن مولفه‌ها، با توجه به شرایط و ویژگی‌های محیطی آنها متفاوت بوده است.

در مورد تهران یافته‌های به دست آمده نشان داد که از بین ابعاد چهارگانه الگوی سلامت شهری (محیطی، اجتماعی، اقتصادی، و برنامه ریزی و مدیریت) بعد محیطی دارای وضعیت خوب، بعد اجتماعی دارای وضعیت متوسط و دو بعد اقتصادی، و برنامه ریزی و مدیریت دارای وضعیت ضعیفی هستند. همچنین یافته‌ها نشان داد که بیشترین اصول استخراج شده از تجارب شهرهای موفق جهانی را امر سلامت در حوزه‌های محیطی و اجتماعی قابلیت کاربرد دارند و دو حوزه مدیریت و برنامه ریزی و اقتصادی ظرفیت کمتری برای کاربرد تجارب این شهرها را دارا می‌باشند. در این کتاب با توجه به وزن هر یک از اصول استخراج شده از تجارب شهرهای موفق جهان از حیث قابلیت کاربرد در شهر تهران، راهبردها و راهکارهای پیشنهادی ارائه شده‌اند.